

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 22. De cæteris Petri Romeri virtutibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

perpetuò sibi interdixit. Præter imperatam statis tēporibus ab Ecclesia esuritionem, multoties jejunium, nullo obsonio ad aquæ potum & panis esum adhibito, usurpabat. Quotidie severâ verberatione in se animadvertebat. Sæpè latera nuda laminis inter se concatenatis, quas aculei ferrati & murices asperabant, constringebat; torrido sub cælo, intolerabili pænè tormento, præsertim si corpus sanguineum vividumque, quale Romeri erat, nancisceretur. His artibus Virginitatem, quam precibus à Deo assidue flagitabat, totâ vitâ integram conservavit. Addebat oculorum modestiam, membrorum compositionem, morum gravitatem, cum mulieribus severitatem, quibus munimentis vim & insidias dæmonis feliciter eludebat. Mulier effrons pudicitiam ejus periclitari ausa, repulsam cum dedecore passa est. Quâ victoriâ dæmon exacerbatus, rursus tentavit ejus constantiam, sed Veneris telis impenetrabilem reperit. Jam de obedientia Apostolici viri promptum cuique erit, etiam silente me, æstimare, qui tot leucarum millia per tot regiones emensa, tot res pro salute animarum ab ipso præclare factas jussu majorum, ad calculum reduxit. Nemo deprehendisset imperata enervantem; nemo rerum iustarum causas curiosè indagantem. Nec minus fiducia erat superioribus in imperando, quàm Romero promptitudinis in obsequendo: ejus tui vel illud documentum est, quòd res arduas ei uni semper imponerent. Testantur id: Guaicurai ter aditi, Paranenses toties exulti, Jarosii tentati, Japeivientes ad Fidem reducti, Casapaminenses & Urvaicenses baptizati, Tapensis Provincia tot oppidis aucta, Mamaluci fugati, tot oppida in tutiora loca transportata, Itatinenses compositi, Imperium denique Christianum ultra Paraquarium amnem productum. Num prosperum eventum res imperatæ habituræ essent, nihil pensi habebat: suarum partium esse ratus iussa fideliter exequi, & exitum Deo permittere. Sociis admiratione attonitis, quòd tanto nisu linguæ Guaicuroorum perdiscendæ nullâ fermè spe gentis aliquando convertendæ insisteret, per litteras respondit, quamvis certò sciret suâ operâ Guaicuroorum neminem convertendum, tamen se lubentissimè linguæ eorum discendæ reliquam vitam impensurum, eâ se cogitatione consolans, quòd Deus exigit à nobis obedientiam & conatum, non rerum eventum.

EJus animi demissio in omni vitæ parte eminuit. Sub initia aditæ Societatis solertissimè cavet, necubi æstimari ab Sociis ulla in re posset; quòd ut assequeretur, occulta negligentia probra propalabat, exaggerabatque in triclinio. Domi si quid officii despiciatum esset, promptius, quàm alii detrectaverant, arripiebat. In itineribus famulorum vicem obiens jumenta componebat, onera deponebat, cibos curabat. Nec verò in facilibus tantum demissionem hanc exercuit, arduis sese etiam per eam ingerere ausus est. Studiis Theologicis Cordubæ Tucumanorum non sine laude tum operam dabat, cum plures Barbarorum provinciarum Societati primùm demandarentur. Laborabatur operarum penuriâ, quam ut suppleret Romerus, studiorum cursum, atque adeò spem supremi gradus per quatuor solemnia vota in Societatem obtinendi, abrumpi sibi ambivit. Quo facto, per omnem vitam humiliter de suo ingenio sentiendi omnibus ansam præbuit. Quod quàm arduum sit, clarius est, quàm ut à me lucem expectet. E diverso, quàm laudum suarum osor contemptorque, tam patiens convitiatorum & injuriarum, si quæ per temporum iniquitatem contingerent, constanter fuit. Quemdam Prætozem in se fulminantem tacendo repressit. Boni-aëris Gubernatorem, ob defensionem Indorum verbis & baculo minacem, eadem immobilitate refrænavit. Barbarorum nondum domitorum pervicaciam mirabili animi tranquillitate mansuefecit. Alapam ab furibundo homine sibi impactam non aliter vindicavit, quàm alteram maxillam præbendo: rupem verberari diceres. Jam verò de caritate ejus erga proximos, quis satis dicat? Annuentibus Majoribus voto se adstrinxit, inter Indos totam vitam positurum, & mancipii loco se illis futurum, ut quoscumque posset in libertatem filiorum Dei assereret. Nec inter verba steterè vota: factis meliùs amavit, quàm verbis: nam, ceu servus emptitius foret, singulorum bono inferviebat: nihil tam vile, tam abjectum, probrosùmve erat, quod non pro turpissimi capitis salute

Virginitas.

Obedientia.

Acceptio
levis ope-
rum.CAPUT
XXII.De ceteris
Petri Ro-
meri virtu-
tibus.Demissio
animi.

Patientia.

Caritas.

lubens amplecteretur. Terram aratro proscindebat, ligna & aquam humeris comportabat, corporibus medebatur, armenta curabat, gossipium & aliarum rerum semina terræ mandabat: denique ad infima quæque descendebat, quando ea officia corporum animarumque salus postulabat. Quoties ipse naufragium fecerit, non est pronum numerare: aded ut in proverbium abierit: Romerus naufragans. Quoties ipse ab equis non benè domitis excussus non sine vulnere: quoties ardentissimo sub Sole anhelus: quoties in fluminum transvadatione præcipitio proximus, inter paludes & arundineta implicitus: quoties à Barbaris, tygris, viperis vitæ discrimen adierit, dicere superfedeo, aded ut temerarius fuisse videri posset, nisi temeritatis opinionem egregiâ in Deum fiduciâ cortexisset. Si de eo periculis subtrahendo cogitarent alii, ipse è contrario, ne id fieret, omnem adhibebat industriam: quâ de re insignes ipsius ad suos Provinciales reperio litterarum epilogos. Instar multorum sit. *Scias velim, mi Pater, nullis discriminibus me terreri, lubenterq; libertate amissâ captivum inter Guaicuraos Barbarorum vitam me victurum, ut Barbaros Christo lucrifaciam: nam si IESVS meus pro ipsis mortuus est, quid ego humilis homuncio formidare debeo?* Hæc ille. Ubique vitæ suæ contemptor communis fortitudinis excessit modum; ubique eodem animi ardore perduravit. Inflammatum sacro ardore pectus per colloquia & conciones mirè ostendit. Sub Quadragesimi jejunii dies ultimos, ad confertam multitudinem de Christo spinis coronato verba faciens, insolito igne correptus, horrentem sentibus coronam capiti suo utraq; manu ita adpressit, ut se largiter cruentaret, non sine eximio animorum sensu. Porro ne recensitæ virtutes merito suo carerent, erga Deum caritate illis pretium dabat: caritatem denique palmari morte terminavit. Sublato Romero, successus est in regimine Itatinensium Justus Vansurkius, sub quo sequentibus temporibus multa factitata sunt æternis monumentis dignissima.

CAPUT

XXIII.

Joannes
Eugenius
Valtoda-
nus mori-
tur & lau-
datur.

In Indiam
navigat.

Societatem
ingreditur.

Inter Indos
laborat.

Innocentiam
conservat.

Pastorem
ovium agit.

Christum
spectare vi-
detur.

AD Paranam & Urvaicam Socii bis mille & amplius capita sacris undis immersere. Itapuz vivere desiit Eugenius Valtodanus, Benedicti Valtodani in supremo senatu senatoris planè eximii nepos: à quo Proregi Peruviam petenti in aulicum honorarium traditus, cum nihil mediocre ab tanti heri benevolentia sperare posset, spretis amplissimis spebus, in spem rerum æternarum Societati nostræ se mancipavit. Quâ re cognita, avunculus mirum quantum excanduit, ægerrimè præsertim ferens, nepotem carissimum in ultimo coadjutorum gradu militare debere: & mox litteris ad Societatis Generalem datis postulat, ut imperet eum sacerdotio saltem honestari. Nec abnuvit Claudius Aquaviva. Sed Eugenius noster, gradu suo contentus, sacrum honorem non admisit. Posito Limæ tyrocinio, in Tucumaniam missus, etiam ante fundatam Provinciam, primis Sociis egregiam operam navavit, & perseveravit per quinquaginta fermè annos in his Australibus regionibus, tot & tantis virtutibus innocentiam suam, quam nullo peccato mortali totâ vitâ maculavit, ornare, ut viri graves cum illustribus nostræ Societatis coadjutoribus eum conferri posse censuerint. Sub devexam ætatem pascendis ovium gregibus ad vestiendum Neophytos nostros manu nudiores præpositus, in eo officio usque annum ætatis octogesimum magnâ omnium ædificatione perstitit. Certumque est, optimum senem plus veræ laudis ac commendationis in ovibus pascendis indeptum, quàm si avunculi senatoris, & Peruvix Proregis fulcimentis, ad quascumque novi orbis divitias ac dignitates admotus fuisset: & profectò pro contemptis terrenis honoribus celum habuit favorabile: nam dum antecinerales dies Sancti Michaëlis in Tucumania urbis cives solitis ineptiis perturbarent, & solus noster Valtodanus Venerabile Sacramentum positus reverenter genibus in templo nostro adoraret, corporeis oculis videre meruit venientem ad se Christum Dominum, in talari & cruenta veste Crucem humeris gestantem, ac tantum non rursus sub onere fatiscentem; quem cum ingenuâ simplicitate interrogasset, quò tandem tanto labore pergeret? respondit bonus JESUS, aliquantulæ quietis ergò se ad templum nostrum divertisse, quòd in reliqua urbe nullum locum suis rebus accommodatum, bacchanalibus ubique pestilentibus; repe-

risset